

تأثیر بازارچه‌های مرزی در توسعه و رفاه مناطق مرزنشین (نمونه موردی: بازارچه مرزی شوشمی نوسود)

سیدهادی زرقانی (دانشیار جغرافیای سیاسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران)

h-zarghani@um.ac.ir

ساجد بهرامی جاف (دانشجوی دکتری جغرافیای سیاسی، دانشگاه فردوسی مشهد، ایران، نویسنده مسئول)

s.bahrani@um.ac.ir .

ریحانه صالح آبادی (دکتری جغرافیای سیاسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران)

reyhane.Salehabadi@gmail.com

محبوبه شهبازی (کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی آمایش سرزمین، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران)

shabazi474@gmail.com

چکیده

مناطق مرزی از جمله فضاهای جغرافیایی هستند که با وجود ظرفیت‌های بالایی که دارا می‌باشند گاه‌ها متناسب با شرایط خاصی که دارند این ظرفیت‌ها نادیده گرفته شده‌اند. این مناطق به دلایل دوری از مرکز، انزوای جغرافیایی، و ... تفاوت‌های فاحشی از نظر برخورداری از رفاه و توسعه با مراکز مرکزی دارند و ایجاد و فعالیت بازارچه مرزی می‌تواند باعث تعدیل رابطه یک‌سویه مرکز - پیرامون و بهبود رفاه منطقه‌ای گردد. این پژوهش به بررسی تأثیر بازارچه مرزی شوشمی بر توسعه و رفاه شهر نوسود در استان کرمانشاه با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی پرداخته است. جامعه آماری این تحقیق مشتمل بر کلیه پبله‌وران، بازرگان و سایر متصدیان و همچنین شهروندان نوسود بوده است حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۳۲۰ نفر انتخاب گردید و پرسش‌نامه بین آن‌ها توزیع شد. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم‌افزار SPSS (کرونباخ، رگرسیون، همبستگی) و LISREL استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد که به صورت کلی احداث بازارچه در ارتقای سطح رفاه شهر نوسود موثر بوده است، هر چند ککه در چند سال گذشته این سطح رفاه با افت مواجه بوده است. بر اساس نتایج به دست آمده از رگرسیون خطی، متغیر اقتصادی بیشترین ارتباط را با توسعه و رفاه مرزنشینان داشته، بر اساس برآورد ضرایب استاندارد شده مدل ساختاری بر اساس تحلیل عاملی تأییدی تحقیق و سطح معنی‌داری ($\alpha = 0.076$) به دست آمده و بعد کالبدی بیشترین اثرگذاری را در میان ابعاد دیگر داشته است؛ و نیز نتایج آزمون همبستگی نشان داد که مؤلفه اجتماعی بیشترین میزان همبستگی را با مؤلفه‌های تحقیق داشت است.

واژگان کلیدی: مرز - بازارچه مرزی - توسعه و رفاه - شوشمی - نوسود

منطقه مرزی عبارت است از فضای جغرافیایی بلافصل خطوط مرزی با وسعت‌های متفاوت که تحت تأثیر مستقیم مرزها قرار می‌گیرند (Janparvar, 2017: 73) و شهرهای مرزی که جزوی از مناطق مرزی هستند عبارت‌اند از فضاهای شهری که از یک طرف به مرزهای بین‌المللی منتهی شوند (Mousavi and ZangiAbadi, 2011: 10). به بیان دیگر، شهر مرزی، شهری است که در منطقه مرزی قرار داشته و شعاع عملکردش و نفوذش به فراسوی مرزها متناسب به بسته یا باز بودن مرزها کشیده می‌شود. در دهه‌های اخیر در تحقیقات توسعه‌ای اعم از تحقیقات اقتصادی، اجتماعی و اکولوژیک به مناطق مرزی و تأثیرات مرزی توجه بسیاری صورت گرفته است (Neibuhr: 2005, 71). چگونگی کارکرد و نقش مرزها عاملی کلیدی در توسعه مناطق مرزی به شمار می‌روند. مرزها هم می‌توانند مانعی در برابر توسعه و یکپارچه نواحی مرزی باشد و هم به‌عنوان پُلی ارتباطی زمینه تعاملات و پیوند دو طرف مرز را فراهم کنند (Chen, 2006: 25). به‌طور کلی مرزها به‌عنوان عامل جدایی میان فرهنگ‌ها، زبان و دولت‌ها شناخته می‌شوند، در قرن ۱۶ و ۱۷ ایده مرزهای طبیعی بر تمام جنبه‌های مفهوم مرز تسلط داشت. مرزها دلیلی برای افزایش همبستگی میان جغرافیای سیاسی و جغرافیای فیزیکی به‌عنوان فضای سیاسی ایدئال هستند (Troebst, 2010: 10). از گذشته‌های دور مناطق مرزنشین به دلیل ناتوانی‌های بالقوه، جزء مناطق منزوی و محروم به حساب می‌رفت (بدری و همکاران، ۱۳۹۷: ۲). در واقع طبیعت منزوی و غیر حاصلخیز مناطق مرزی به‌خصوص در عرصه‌های کوهستانی و بیابانی ایران، پیوسته به دلیل محدودیت شدید زمینه‌های توسعه، اشتغال، خدمات‌رسانی و رفاه از یک سو و نبود انگیزه‌های لازم برای زندگی، زمینه‌ساز مشکلات سیاسی، اقتصادی و امنیتی برای دولت‌های وقت بوده است. به طوری که ناتوانی بالقوه در تولید، فقدان اشتغال، نازل بودن درآمد و عدم دسترسی به نیازهای اولیه عمده‌ترین مشخصه‌های اقتصادی و اجتماعی این مناطق است که زمینه را برای فعالیت‌های غیرقانونی و محل امنیت همچون تردد غیرمجاز مرزی، قاچاق مواد مخدر و کالا، شرارت، گروگان‌گیری و... در این مناطق فراهم می‌آورد (Zarghani et al, 2014: 176). به عقیده صاحب‌نظران برای مقابله با این چالش‌ها باید اقدام به اجرای طرح‌های توسعه در مناطق مرزی نمود. توسعه مناطق مرزی و به‌ویژه ایجاد و گسترش فعالیت‌های اقتصادی در این مناطق می‌تواند نقش اساسی در ایجاد اشتغال، توزیع مناسب درآمد، کاهش فقر و نابرابری، بهبود استانداردهای زندگی مرزنشینان و تقویت همگرایی مرزنشینان داشته باشد (Chandoevrit, 2004: 145). البته توسعه مناطق مرزی مستلزم درک پیچیدگی‌های فضایی، کالبدی، تعادل منطقه‌ای و ابعاد متنوع دخیل در این مناطق است (Mirlotfi et al, 2016: 78).

در کشور ما، کمبود توجه به نقاط مرزی در برنامه‌های آمایشی، سبب شد دولت برای حفظ موقعیت نواحی مرزی، به انجام اقداماتی مانند احداث بازارچه‌های مرزی مبادرت ورزد تا بتواند خلأهای ناشی از برنامه‌های آمایشی کشور را برطرف سازد (Sadeghi and Rabiee, 2015: 58). در واقع یکی از تمهیدات لازم برای پویا کردن اقتصاد نواحی مرزی تأسیس و فعال کردن بازارچه‌های مرزی بود که این بازارچه‌ها زمینه را برای توسعه مبادلات مرزی قانونی فراهم کرده و با برقراری ارتباط سالم و مستمر تجاری با کشورهای همسایه از ظرفیت‌های موجود در مناطق مرزی به نحو احسن

استفاده می‌کند (Mohammadi and Fatemi, 2005: 56). همکاری‌های بین مرزی و گسترش ارتباطات در دو سوی مرز موجب می‌شود مناطق تجاری در طرف مرز در یک بازار ادغام شوند (Bahrami Jaf et al., 2021, 171). گسترش بازارها منجر به رشد مراکز اقتصادی جدید در شهرهای مناطق مرزی می‌گردد (Nibuher and Stiller, 2002: 8). ایجاد بازارچه مرزی را می‌توان در راستای گسترش همکاری‌های منطقه‌ای تلقی کرده و به‌عنوان بخشی از یک راه‌حل اقتصادی برای کاهش بحران‌های منطقه‌ای، ایجادکننده ثبات در مناطق مرزی و گسترش فعالیت‌های تولیدی و تجاری محسوب کرد (Bahrami Jaf et al., 2021, 513) و به این طریق می‌توان رفاه حاصل از تجارت را در نواحی که از محرومیت مضاعف نسبت به سایر نقاط کشور برخوردارند فراهم نمود (Romina et al., 2018: 1050). این بازارچه‌ها می‌توانند باعث توسعه مناطق مرزی به‌ویژه مناطق شهری شوند که عبارت‌اند از: ساخت‌وساز جاده‌ای، شبکه حمل‌ونقل، راه‌آهن، بهبود کیفیت مسکن، افزایش زیرساخت‌های شهر و همچنین احساس امنیت شغلی در بازارچه مرز، افزایش همکاری‌های بین دو منطقه مرزی (Dobler, 2014: 112). عامل مهم در توسعه بازارچه‌های مرزی توانایی این بازارچه‌ها در صادرات و واردات کالا است؛ بنابراین بازارچه‌های مرزی نقش ترکیب دو استراتژی فضایی فراملی و ملی را به‌صورت همگرا دارند (Walther, 2014:56). ایجاد بازارچه مرزی شوشمی در شهر مرزی نوسود یکی از راهکارهایی است که جهت تقویت شاخص‌های توسعه و کاهش فقر و محرومیت و تعامل بیشتر مرزنشینان دو سوی مرز اجرا شده است. پژوهش حاضر بر آن است که نقش و جایگاه بازارچه مرزی شوشمی را در توسعه ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی مرزنشینان منطقه مرزی پاره مورد بررسی قرار دهد.

در دهه‌های اخیر مباحث مربوط به نواحی مرزی و پایداری توسعه آن در بسیاری از دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی و سازمان‌های جهانی مرتبط با توسعه موردتوجه پژوهشگران قرار گرفته است و بررسی‌های اخیر نشان از افزایش توجه به موضوع فوق در ادبیات پژوهشی کشور دارد و بخشی از این تحقیقات و پژوهش‌های مرتبط آورده شده است. در بخش داخلی می‌توان به تحقیقاتی از این دست اشاره نمود: زرکانی و همکاران (۱۳۹۱) در مقاله‌ای با عنوان «تحلیل بازتاب‌های سیاسی - فضایی بازارچه‌های مرزی، مطالعه موردی: بازارچه مرزی باشماق میوان» بیان می‌کنند بازارچه توانسته آثار اقتصادی - سیاسی مثبتی مانند، توسعه زیرساخت‌ها، افزایش اشتغال، کاهش قاچاق و گسترش همکاری‌های منطقه‌ای داشته باشد. رفیعیان و همکاران (۱۳۹۲) در مقاله‌ای با عنوان «رابطه تحول کارکرد مرز با ارتقای وضعیت پیرامونی شهرهای مرزی (شهرهای بانه و سقز)» بیان می‌کنند با آزمون فریدمن معلوم شد که از میان شاخص‌های سازنده تحول کارکرد مرز توسعه زیرساخت‌های ارتباطی و کاهش فاصله فرهنگی اجتماعی با ساکنان آن سوی مرز مهم‌ترین تأثیر را در تحول منطقه دارد. ولیقلی‌زاده (۱۳۹۵) در مقاله‌ای با عنوان «ارزیابی نقش بازارچه‌های مشترک مرزی در توسعه و رفاه مناطق مرزنشین (مطالعه موردی: بازارچه مرزی سیران بند بانه)» بیان می‌کند وجود نابرابری اقتصادی بین ساکنین شهرستان بانه با شهرهای اطراف است. با این وجود، ایجاد بازارچه مرزی سیران بند بر گسترش و رشد فیزیکی شهر بانه، آبادانی و عمران این شهر، ایجاد درآمد، رشد اشتغال و کاهش بیکاری تأثیر شگرفی بر جا گذاشته است. طالبی (۱۳۹۷) در مقاله‌ای با عنوان «آمایش بازارچه‌های مرزی غرب ایران الگوی اقتصادی - کالبدی در پایداری

شهرهای کوچک نمونه موردی بازارچه مرزی سیران بند بانه» بیان می‌کند یافته‌ها نشانگر آن بود که توسعه بازارچه مرزی سیران بند با رونق نسبی در کسب‌وکار افزایش منابع مالی را از طریق شاخص‌های اقتصادی (اشتغال شهروندان، افزایش درآمد و رونق اقتصادی) در پی داشته است. همچنین منابع درآمدی قابل‌توجه شهروندان، موجبات تحولات کالبدی شهر را باعث شده است. در بخش تحقیقات خارجی نیز لوزیکا^۱ (۲۰۱۵) بیان می‌کند عواملی که سبب تحرک در توسعه مناطق مرزی لهستان می‌شود را شناسایی می‌کند؛ یعنی به ارائه یک برنامه استراتژیک آینده و توسعه چندبخشی در نواحی مرزی می‌پردازد. کریستوفر^۲ (۲۰۱۵) بیان می‌کند فقط با نهادهای قوی در مناطق مرزی می‌توان مرز جوامع را به‌صورت یکپارچه و قوی نگه داشت و هم اینکه می‌توان از آن برای انجام مبادلات و فعالیت‌های اقتصادی استفاده کرد. ویلسون معتقد بود که قانون‌گذاری و برنامه‌ریزی برای مرز، نیاز به پشتیبانی و تلاش‌های قوی و مداوم مالی دارد. یوایی^۳ (۲۰۱۷) نیز بیان می‌کند انجمن کشورهای جنوب شرقی آسیا تا سال ۲۰۵۱ تلاش به ادغام بازار اوراق بهادار به‌عنوان یکی از اهداف اصلی اقتصادی نمود. این انجمن به‌منظور پیشبرد در این مقاله توسعه بازار سرمایه یکپارچه، به حرکت آزاد کالا در قالب توسعه بازارهای مرزی پرداخت. وان دن^۴ (۲۰۱۸) نیز بیان نمود که نتایج نشان داد ایجاد این بازارچه‌ها به‌منظور تعادل سیستم در یک منطقه کنترل دیگر، می‌تواند منجر به افزایش هزینه بهره‌وری و قابلیت اطمینان در بازارهای مرزی می‌شود.

مبانی نظری تحقیق

کارکرد مرزها

مرزها در درجه اول دارای یک نقش اساسی بودند و آن هم تحدید حدود منطقه‌ای است که در داخل آن یک نوع قدرت اعمال می‌شود، اما با گذشت زمان دولت‌ها تلاش کردند تا نقش‌های مهمی دیگری هم مثل مهاجرت، تجارت، بهداشت و... را در منطقه اعمال نمایند (Perescott, 1987: 55). در واقع کارکرد مرزها در طی زمان و با بروز تحولات در عرصه جهان تغییر یافته است و همچنان که گلاسز بیان می‌کند، امروزه اولین و قدیمی‌ترین کارکرد مرز، یعنی کارکردی - دفاعی مرز که از مهم‌ترین علل ایجاد مرز نیز محسوب می‌شود روز به روز در حال کم رنگ تر شدن است و در عوض سایر کارکردهای مرز اهمیت پیدا می‌کند (Glassner, 2010: 46). در یک نگرش کلی کارکرد و نقش‌های مختلف مرزهای بین‌المللی را می‌توان در قالب دو گروه طبقه‌بندی کرد: کارکرد دفاعی - بازدارندگی و کارکرد ارتباطی - تجاری. کارکرد دفاعی - بازدارندگی کارکرد سنتی مرز است و نگرش غالب در آن سیاسی امنیتی است. این کارکرد در طول زمان اهمیت خود را از دست داده و بیشتر جنبه ارتباطی و اقتصادی مرزها نمود یافته است. حال آنکه در کارکرد ارتباطی - تجاری مرز، نگرش اقتصادی - تجاری غالب است و هدف آن است که با انجام اقداماتی، نظیر ایجاد دروازه‌ها

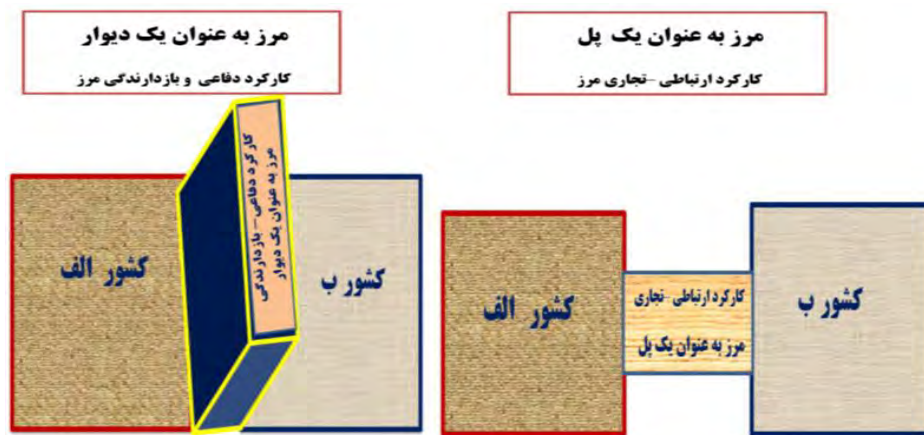
¹ Lewczuka -Ustinovichus

² Christopher Wilson

³ Uai yee wan

⁴ Van den Bruninxabc and Delarue

و گذرگاه‌های مرزی، تأسیس گمرکات، مناطق آزاد، تعاونی‌های مرزنشینان و ایجاد بازارچه‌های مرزی و... تا حد امکان در گسترش ارتباط بین مردم دو سوی مرز و افزایش مرادوات نقش ایفا کرد (Zarghani, 2007: 117).

شکل ۱: کارکرد دوگانه مرزها. کارکرد ارتباطی - تجاری و کارکرد دفاعی - بازدارندگی

(Zarghani, 2019: 36)

در نگرش دیگری به صورت کلی مرزها دارای دو نوع کارکرد ذاتی و اکتسابی هستند، کارکرد ذاتی مرزها به صورت ثابت بوده که این مسئله ناشی از ماهیت فلسفی مرزها است. همانند کارکرد تفکیک سرزمین و حاکمیت که در طول زمان ثابت بوده و مناطق و حکومت‌ها را از هم مجزا می‌سازد (Janparvar, 2017: 59). مثال واضح در زمینه کارکرد ذاتی مرزها را می‌توان در نحوه مدیریت مرز در کشورهای مختلف برای مواجهه با مشکلات جهانی موجود از جمله تروریسم، آوارگان و مهاجران غیرقانونی و شیوع بیماری مشاهده نمود که در هر سه مسئله ذکر شده، به دلیل ماهیت فلسفی مرزها کارکرد امنیتی آن‌ها کاملاً ملموس است، در این زمینه می‌توان مرزهای اتحادیه اروپا به ویژه کشورهای ایتالیا و اسپانیا با کشورهای آفریقایی مشاهده نمود که به دلیل نگرانی‌های امنیتی ناشی از ورود آوارگان، پناهجویان و مهاجران بعد امنیتی و کنترلی مرزها اهمیت بیشتری پیدا کرده است، بنابراین می‌توان گفت کارکردهای ذاتی مرزها از جمله کارکرد امنیتی - دفاعی و کنترلی مرزها ثابت بوده و تغییر نمی‌کنند.

از سوی دیگر کارکردهای اکتسابی متناسب با زمان، نیازها و اهداف کشور، تحولات فناوری و... به مرزها داده می‌شوند و با گذشت زمان یا تغییر در اهداف و نیازها یا فناوری‌های موجود دچار تغییر شده و کم‌رنگ یا پررنگ می‌شوند و یا اینکه به صورت کامل از بین می‌روند. در این میان کارکرد اقتصادی یکی از کارکردهای اکتسابی مرزها به شمار می‌رود. هر حکومت در فضای جغرافیایی سرزمین خود دارای یک سیستم اقتصادی خاص است که متناسب با ظرفیت‌ها و نیازهای آن فضای جغرافیایی و توانایی‌های سیستم حکومتی جهت پاسخ دهی به نیازهای شهروندان آن نظیر اشتغال و غیره شکل گرفته است. برای حفظ این سیستم اقتصادی و تحت تاثیر قرار نگرفتن ناشی از جریان کالاها و افراد از سایر کشورها، حکومت‌ها کارکرد اقتصادی را برای مرزهای خود تعریف می‌کنند (Janparvar, 2017: 60).

کارکرد ذاتی	کارکرد اکتسابی
۱- هویت بخشی	۱- مانعی
۲- تفکیک سرزمین	۲- مشروعیت بخشی
۳- تفکیک منافع	۳- ملت سازی
۴- امنیتی	۴- اقتصادی
۵- تفکیک حاکمیت	
۶- حقوق مالکیت	
۷- ایجاد تعلق یا عدم تعلق	

شکل ۲: کارکردهای مرز

(Janparvar, 2017: 58)

توسعه و امنیت پایدار مناطق مرزی

امروزه توسعه، همپای زندگی بهتر تلقی می‌شود و جوامع، نسبت به گذشته از آن بیشتر بهره‌مند می‌گردند و زمانی رخ می‌دهد که بتوان فقر و بیکاری را در جامعه به حداقل ممکن تقلیل داد (Mehdizadeh, 2012: 81). به عبارت دیگر توسعه مفهومی جامع، چند بُعدی، پیچیده و غیرقابل تقسیم است که دارای ابعاد کمی و کیفی است و علاوه بر فقر، ارتقای سطح مادی زندگی، ارتقای فرهنگ، شعور اجتماعی و کیفیت زندگی را در برمی‌گیرد (Kuhsar et al., 2016: 84). به طور معمول توسعه به معنای فرایندی است که طی آن قابلیت‌ها یا توانایی‌های بالقوه یک شیء یا موجود زنده تحقق یافته و آن شیء یا موجود زنده به حالت طبیعی و کامل خود درآید (Shamaei et al., 2015: 207). غایت اصلی تمامی برنامه‌ریزی‌های آمایشی، رسیدن به توسعه پایدار، تعادل منطقه‌ای، توزیع مناسب فعالیت‌ها و استفاده حداکثری از قابلیت‌های محیطی در فرایند توسعه مناطق است (Jafarabadi and Ziraki, 2015: 9). آمایش مناطق مرزی نوعی برنامه‌ریزی است که توسعه را با امنیت و دفاع، از نیازهای مناطق مرزی، در چهارچوب شرایطی که مناطق مرزی دارند، به یکدیگر پیوند می‌دهد و راهکاری برای توسعه مناطق مرزی معرفی می‌کند که در آن امنیت و توسعه لازم و ملزوم یکدیگر می‌شود (Bahrami Jaf et al., 2018: 69)؛ بنابراین، گرچه آمایش مناطق مرزی یک نوع فن برنامه‌ریزی است، اما خود بر پایه‌های نظری و متدولوژی علمی خاصی متکی است که ضمن تحلیل و تفسیر شرایط و ویژگی‌های مناطق مرزی، موانع توسعه و یا امنیت را توأمان در نظر گرفته و برای آن‌ها راه‌حل‌های یکپارچه‌ای ارائه می‌دهد تا اهداف توسعه و امنیت در مناطق مرزی را بر یکدیگر منطبق سازد (Parnian et al., 2017: 17).

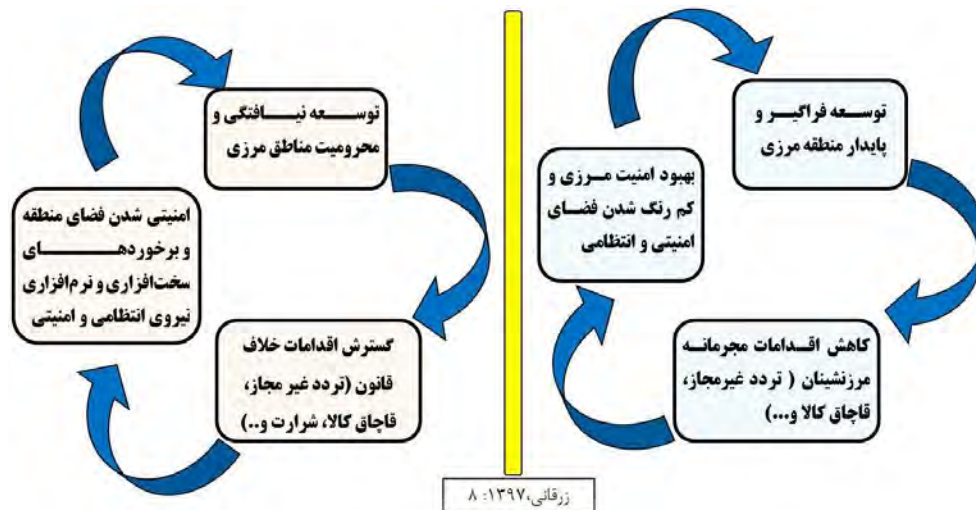

زرقانی، ۱۳۹۷: ۷

شکل ۳: فرایند ایجاد توسعه و استقرار امنیت پایدار در مناطق مرزی

ایجاد امنیت مهم‌ترین و زیربنایی‌ترین فاکتور جهت نیل به توسعه مناطق مرزی است. در چنین حالتی امنیت زمینه‌ساز استقرار فعالیت‌ها و سکونتگاه‌ها با توجه به مزیت مکانی آن‌ها است. مکان‌گزینی صنایع، تأسیسات و طرح‌های توسعه به فضاها و مکان‌های امن نیاز دارد (Rahmani Fazli and Saeedi, 2015: 26). بر اساس تحقیقات انجام‌شده امنیت و توسعه در مناطق مرزی با ضریب همبستگی بالا دارای رابطه مستقیم و دوسویه با یکدیگر هستند به گونه‌ای که مناطق دارای شاخص‌های بالای توسعه اقتصادی، از ضریب امنیتی بالاتری نسبت به مناطق توسعه‌نیافته برخوردارند (Zarghani, 2007: 215). از آنجاکه مناطق مرزی از مرکز دور می‌باشند و همواره با تهدید محرومیت و حاشیه‌ای بودن روبرو هستند، توجه به توسعه و امنیت مناطق مرزی و افزایش رفاه و درآمد اقتصادی مرزینان از طریق فعالیت‌های سالم اقتصادی، با حمایت و سرمایه‌گذاری دولت‌ها، بر کارکرد امنیتی مرز و مرزینان تأثیر مثبت دارد (Tayeb Nia and Manouchehri, 2016: 154). به عبارت دقیق‌تر، بین توسعه پایدار و فراگیر منطقه مرزی، امنیت پایدار مرزینان و امنیت مرز رابطه مستقیمی برقرار است. بدین نحو که هر برنامه و تلاشی در راستای استقرار توسعه پایدار در مناطق مرزی منجر به ایجاد فضای امن در ابعاد مختلف برای مرزینان می‌شود و به تعبیر دقیق‌تر امنیت پایدار برای مرزینان حاصل می‌شود (BahramiJaf and Salehabadi, 2020: 153). توسعه و امنیت پایدار مناطق مرزی تأثیر مستقیمی بر امنیت مرز خواهد داشت و این سیکل همچنان به صورت هم‌افزا تداوم خواهد یافت. در مقابل هرگونه فقر، محرومیت و توسعه‌نیافتگی در مناطق مرزی موجب تهدید زندگی سالم و آرام مرزینان خواهد شد و به‌ناچار در اقدامی واکنشی و جهت‌رهایی از تهدیدات مختلف مانند بیکاری، فقر و ... دست به قاچاق کالا، مواد مخدر، تردد غیرمجاز، عضویت و فعالیت در گروه‌های تجزیه‌طلب و ... خواهند زد (Peri and Firozi, 2020: 79). این اقدامات مخل امنیت موجب از بین رفتن امنیت مرزی می‌شود و به‌ناچار نیروی انتظامی و مرزبانی با این‌گونه اقدامات برخورد می‌نمایند. امنیتی شدن فضا و برخورد‌های امنیتی و انتظامی در فرایند توسعه اختلال جدی ایجاد خواهد کرد و بدین ترتیب در سیکلی بسته این

روند معیوب روزبه‌روز بر بعد ناامنی و توسعه‌نیافتگی مناطق مرزی می‌افزاید (Zarghani, 2019: 36). نمودار زیر رابطه بین توسعه و امنیت پایدار را در مناطق مرزی به تصویر کشیده است.

شکل ۴: رابطه توسعه و امنیت و توسعه‌نیافتگی و ناامنی در مناطق مرزی

بازارچه مرزی و کارکردهای آن

بازارچه مرزی محوطه‌ای است محصور واقع در نقاط صفر مرزی و در جوار گمرکات، مجاز به انجام تشریفات ترخیص کالا، یا مکان‌هایی که طبق تفاهم‌نامه‌های منعقد شده بین جمهوری اسلامی ایران و کشورهای هم‌جوار تعیین می‌شود که اهالی دو طرف مرز می‌توانند تولیدات و محصولات محلی خود را با رعایت مقررات صادرات و واردات جهت دادوستد در این بازارچه‌ها عرضه نمایند (Eftekhari et al., 2008: 55). بدین ترتیب، مناطق مرزی که مساعد به ایجاد بازارچه مرزی است با رعایت اولویت‌هایی مانند: استعدادهای محلی، ضرورت توسعه روابط تجاری با کشورهای هم‌جوار و لزوم تقویت زمینه‌های اشتغال می‌توانند به تأسیس بازارچه مرزی اقدام نمایند. در این چارچوب طرح ایجاد بازارچه‌های مشترک مرزی در جهت تعمیم سیاست‌های راهبردی توسعه و تثبیت منطقه مرزنشین و هم‌سو نمودن این مناطق به خط‌مشی‌های تعریف شده در برنامه‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی کشور در طی سه دهه گذشته در دستور کار مسئولین قرار گرفت. از مزایای احداث این بازارچه‌ها می‌توان به ایجاد مزیت‌های نسبی در تولید و فعالیت‌های بازرگانی در دو سوی مرز، مناسبات دو کشور و ایجاد اشتیاق در کشورهای همسایه جهت توسعه مبادلات و بهبود روابط تجاری با ایران اشاره کرد. تأمین سطح مطلوب اشتغال در محل استقرار بازارچه‌ها و جمع‌آوری و هدایت سرمایه‌های راکد به سمت تجارت و بازرگانی، افزایش امنیت منطقه، کاهش روند قاچاق کالا، رشد و توسعه اقتصادی مناطق مرزی و تأمین مایحتاج ضروری مرزنشینان از دیگر مزایای احداث بازارچه‌ها و پایانه‌های مرزی است.

به اعتقاد بسیاری از صاحب‌نظران فرایند یکپارچگی و همکاری‌های بین مرزی، نظم اقتصادی مناطق مرزی را تغییر می‌دهد، شهرهای نواحی مرزی که اغلب در مناطق پیرامونی قرار دارند و به لحاظ شرایط اقتصادی در وضعیت نامساعدی قرار دارند (Khairuddin et al., 2016: 66). در اثر همکاری‌های بین مرزی، این شهرها نقطه ارتباط کشورها با یکدیگر

از نظر زیرساخت‌های حمل‌ونقل و سرمایه‌گذاری‌های ارتباطی عمل می‌کنند. در واقع این شهرها به‌عنوان دروازه‌های اصلی ورود کشورها به نواحی بین‌المللی هستند و می‌توانند به مناطق ارتباطی مهمی بدل شوند (Vander&Boot, 1995:75-94). در این راستا بازارچه موجب خروج شهرهای مرزی از انزوای جغرافیایی، گسترش زیرساخت‌های منطقه، توسعه روستایی و تثبیت جمعیت در شهرهای مرزی خواهند شد، همچنین آثار یکپارچگی و تغییرات در دسترسی به بازار نقش اساسی در توسعه این شهرهای مناطق مرزی داشته است به صورتی که آثار آن از تئوری‌های پیش‌بینی شده بیشتر بوده است (Niebuhr, 2005: 28). بازارچه‌های مرزی اگر همراه با برنامه‌ریزی و مدیریت نظام‌مند باشد، می‌تواند باعث پیشرفت مناطق مرزنشین شود و فرصت‌های شغلی را برای آنان فراهم کند (Speidell, 2011: 1). اندازه بازارچه-های مرزی و فاصله نزدیک شهرهای مرزی بر شهرهای بزرگ نیز از مؤلفه‌های تأثیرگذار بر تجارت بین مرزی و گسترش توسعه اقتصادی و منطقه‌ای است (Topalolou&Petrakos, 2006: 30)؛ بنابراین می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که ایجاد بازارچه‌های مرزی موجب تبادلات فضایی مناطق مرزی بین کشورها و ارتقاء جایگاه این مناطق در سطح ملی می‌شود.

شکل ۵: کارکرد بازارچه مرزی و تأثیر آن بر امنیت و توسعه مناطق مرزی (ترسیم نگارندگان)

روش تحقیق

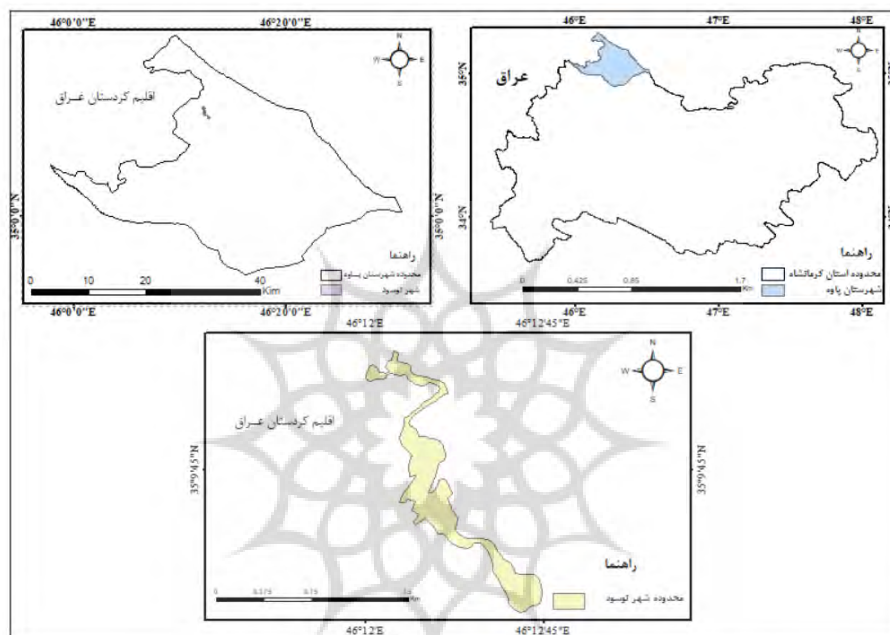
پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از حیث ماهیت و روش توصیفی - تحلیلی است. نکته قابل ذکر در این تحقیق آن است که محور اصلی این پژوهش بر این مسئله استوار است که از زمان احداث این بازارچه در شهر نوسود، آیا عملکرد این بازارچه در ارتقای سطح رفاه شهر نوسود مفید بوده است یا خیر؟ برای گردآوری اطلاعات در بخش نظری

از روش اسنادی و در بخش میدانی از روش پیمایش مبتنی بر مصاحبه و پرسش‌نامه بهره گرفته شده است. داده‌های اولیه از طریق نمونه‌گیری خانوار، روش‌های مبتنی بر مصاحبه‌های میدانی جمع‌آوری شده است. برای تولید داده‌های موردنیاز از منابع اولیه، از رویکردهای روش‌شناختی میدانی استفاده شد. این روش شامل تکمیل پرسش‌نامه ساختاریافته از واحدهای تحلیل (ساکنان شهر نوسود)، مصاحبه با مردم محلی، مشاهده موضوعات در محدوده سکونتگاهی منطقه، مصاحبه با مسئولان واقع در محدوده مورد مطالعه است. تکمیل پرسش‌نامه‌ها به دو شیوه انجام شد: الف) تکمیل پرسش‌نامه توأم با مصاحبه معمولاً این نوع استفاده از پرسش‌نامه درباره خانوارهایی به کار گرفته شد که سطح سواد آن‌ها نسبتاً پایین بوده و پاسخگویان شخصاً قادر به خواندن سؤالات و یا درک مفهوم آن‌ها نبودند. ب) تکمیل پرسش‌نامه بدون مصاحبه: در این شیوه پرسش‌نامه را پاسخگو خود شخصاً تکمیل و پرسشگر تنها بر فرایند تکمیل پرسش‌نامه نظارت کرد. این شیوه معمولاً در مواردی به کار گرفته شد که پاسخگویان از اقبال تحصیل کرده و برخوردار از حد متوسطی از آگاهی‌های اجتماعی بودند. جمع‌آوری داده‌های ثانویه از طریق روش کتابخانه‌ای، شامل مطالعه اسناد مختلف، تهیه داده‌ها و آمارهای سازمانی بررسی‌های اینترنتی و مطالعه پایگاه‌های مختلف داده‌ها، مطالعه پایان‌نامه‌ها و کتب علمی، بررسی گزارش‌ها و طرح‌های سازمان‌های مختلف صورت گرفت. برای کمی‌سازی اطلاعات کیفی و دستیابی به برخی از تحلیل‌های داده‌ها از طریق SPSS (آزمون رگرسیون و آزمون همبستگی) اقدام و مبادرت گردیده. در بخش دوم، برای شناسایی ارتباط بین متغیرهای مستقل و وابسته از مدل‌سازی معادلات ساختاری از طریق لیزرل (Lisrel) استفاده شده است. تعداد کل جامعه آماری تحقیق بیش از ۲ هزار نفر بوده‌اند، با استفاده فرمول تعیین حجم کوکران تعداد پرسش‌شوندگان ۳۲۰ نفر بوده‌اند و باتوجه‌به در دسترس بودن افراد جامعه ۲۰۰ عدد پرسش‌نامه بین شهروندان نوسودی پخش گردید و ۱۶۰ پرسش‌نامه تکمیل شد و تحویل نگارندگان داده شد که از این بین ۸۶ درصد را مردان و ۱۴ درصد را زنان تشکیل داده‌اند. بیشترین محدوده سنی پرسش‌شوندگان در محدوده سنی ۲۰ تا ۳۰ سال است که ۵۰.۶ درصد جامعه آماری را شامل می‌شود. ۶۶ درصد پرسش‌شوندگان دارای تحصیلات لیسانس و ۲۸ درصد زیر دیپلم بیشترین محدوده سطح تحصیلات جامعه آماری می‌باشند. روایی پرسش‌نامه از طریق آلفای کرونباخ با میزان ۰.۹۳۶. از پایایی بالایی برخوردار است.

محدوده مورد پژوهش

شهر نوسود مرکز قدیمی اورامان لهون نزدیک‌ترین شهر اورامان به منطقه اقلیم کردستان عراق در منطقه میان دو اقلیم گرمسیری و سردسیری در شمال غربی پاره واقع است. شهر نوسود بر روی مدار ۳۵ و ۴۶ درجه با ارتفاع ۱۳۱۰ متر از سطح دریا قرار گرفته است. زبان مردم این شهر هورامی (اورامی) است. این شهر کوچک مرزی سابقه تاریخی طولانی دارد و مقر حکومتی جعفر سلطان (یکی از خوانین اورامان) در ۸۰ سال گذشته بوده است. نوسود در طول تاریخ چندین بار ویران شده اما هر بار مجدداً بازسازی گردیده است. در جنگ ۸ ساله ایران و عراق به ویرانه‌ای کامل تبدیل شده بود و اکنون بازسازی شده و از نظر تجارت مرزی اهمیت زیادی پیدا کرده است اما به دلایل گوناگون از این فاکتور به نحو مطلوب و آن‌چنان شایسته و بایسته استفاده نشده است. شهر نوسود دارای شهرداری و بخشداری است که شامل سه

دهستان و دو شهر نوسود و نودشه و چندین روستا است. بر اساس سرشماری مرکز آمار ایران، جمعیت شهر نوسود شهرستان پاوه در سال ۱۳۹۵ برابر با ۱۹۴۹ نفر بوده است. بازارچه مرزی شوشمی در فاصله ۳۵ کیلومتری شهرستان پاوه و ۵ کیلومتری غرب نوسود پاوه و ۱۵۵ کیلومتری کرمانشاه در محوطه‌ای بلند و پلکانی شکل در حدود ۲ هکتار واقع شده است. این بازارچه از سمت عراق به حوزه حلبچه استان سلیمانیه در شمال عراق متصل و در مجاورت شهر تهویل کردستان عراق قرار دارد. روزانه بین ۴۰ الی ۵۰ کامیون به بازارچه فوق تردد می‌نمایند و کالاهایی همچون میوه، سیمان، گیوه، نان برنجی، صیفی‌جات و... از طریق بازارچه شوشمی به عراق صادر می‌گردد. در سال ۱۳۹۳ مقدار ۱۴.۲ میلیون دلار کالا از مرز شوشمی به اقلیم کردستان عراق صادر شده است (اتاق بازرگانی استان کرمانشاه).

شکل (۶) محدوده مورد مطالعه (ترسیم نگارندگان)

یافته‌های پژوهش

مناطق مرزی با ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های برجسته به عنوان دروازه‌های ورود و پیوند فضای ملی با فضاها بین‌المللی از اهمیت و جایگاه برجسته‌ای برخوردار هستند. این مناطق با توجه به شرایط ویژه خود گاه‌گاه توسعه نیافته، محروم و تا حدی ناامن هستند. شرایط حاکم بر این فضاها جغرافیایی در طی دهه‌های قبل سبب شده است که با وجود ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های بالایی که این مناطق دارند، بهره‌برداری خاصی از آنها صورت نگیرد. با تغییرات صورت گرفته در عرصه بین‌المللی و ورود به عصر جهانی شدن و گسترش وابستگی فضاها جغرافیایی به یکدیگر، نظام سیاسی بر آن شده است که توجه بیشتری به ظرفیت‌های مناطق مرزی کشور نشان دهد (Janparvar et al., 2021: 7). در این راستا ایجاد بازارچه‌های مرزی یکی از راهکارهای توجه بیشتر به ظرفیت‌های مناطق مرزی است (Ahmadrash and Abdzadeh, 2020: 18). این تحقیق به دنبال ارتباط و میزان تأثیر هر یک از این مؤلفه‌ها بر رفاه و توسعه مناطق مرزی شهر نوسود است بدین منظور در این تحقیق میزان تأثیر بازارچه مرزی شوشمی نوسود بر توسعه و رفاه مناطق مرزی در چهار دسته

اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، کالبدی بررسی شدند. به عبارت دیگر در این تحقیق به دنبال ارزیابی تأثیر بازارچه‌های مرزی بر توسعه اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و کالبدی مناطق مرزی نوسود هستیم، و در بخش بعدی به دنبال میزان همبستگی و به بیانی دیگر ارتباط مؤلفه‌های تحقیق بر روی هم بوده‌ایم. جدول شماره ۳ مؤلفه‌ها و متغیرهای استفاده شده در تحقیق را نشان می‌دهد.

عوامل اجتماعی: «مبادلات منطقه‌ای، همواره یکی از قدیمی‌ترین ابزارهای رشد، توسعه و رفاه اجتماعی مناطق مرزی بوده است. در مرزهای اکثر کشورهای در حال توسعه، سطح قابل توجهی از نیاز مردم مرزنشینان از طریق مبادلات مرزی تأمین می‌شود. این گونه مبادلات در جهت توسعه محلی و توسعه تجارت و همکاری‌های منطقه‌ای مفید بوده است. کشورهایی که سطح بالایی از آزادی تجارت دارند، معمولاً ثروتمندتر از سایر کشورها هستند، بنابراین ارتباط مستقیمی بین فقر و تجارت وجود دارد. تجارت می‌تواند فقر را شناسایی، نابرابری‌ها را کاهش و آزادی را به میزان بسیار زیادی افزایش دهد» (Mirzaei, 2014: 110). تصور بر این است که بازارچه‌های مرزی تأثیر مثبتی بر رشد اشتغال، افزایش درآمد، کاهش مهاجرت‌ها و افزایش امکانات و تسهیلات رفاهی در مناطق مرزی دارند. بهبود وضعیت معیشتی به صورت مستقیم بر سرمایه انسانی و اجتماعی این منطقه تأثیر می‌گذارد و موجب بهبود وضعیت رفاه، کنترل مهاجرت، افزایش رضایت و امید به زندگی می‌گردد.

عوامل سیاسی: بروز تحولات سیاسی در منطقه و افتتاح نمودن یک بازارچه مرزی سبب می‌گردد تا نوع تبادلات و تعاملات جمهوری اسلامی ایران با کشورهای همسایه به ویژه اقلیم کردستان وارد فاز نوینی گردد. این عامل سبب می‌شود تا در راستای سیاست‌های بین‌المللی بتوان از انزوای سیاسی در منطقه جلوگیری نمود و حجم تبادلات را با کشورهای همسایه افزایش داد. اهداف اولیه از تشکیل بازارچه مرزی اغلب اقتصادی است اما دارای ابعاد سیاسی بدین شرح نیز می‌باشد. توسعه روابط اقتصادی و تجاری، امکان استفاده بهتر از تبادلات مرزی برای مرزنشینان و توزیع مناسب کالا، بهبود وضعیت معیشتی مرزنشینان، بازاریابی و فروش تولیدات داخلی، تقویت اعتماد افراد منطقه به دولت مرکزی و خنثی نمودن برخی از تبلیغات سوء بیگانگان.

عوامل اقتصادی: بر اساس نظریه مرکز پیرامون دوری نقاط مرزی از مرکز کشور که مرکز توزیع کالا و خدمات است سبب بالارفتن قیمت عرضه این محصولات می‌گردد. علاوه بر این میزان قدرت خرید مرزنشینان کاهش می‌یابد و سبب می‌شود تا آنها به تنوع محصولات فراسوی مرزها جذب گردند (Firoozjaei, 2005: 49). از سویی دیگر فقر و تنگدستی که در این مناطق وجود دارد انگیزه اصلی برای قاچاق کالا می‌باشد که به علت کمبود زمین‌ها و بسترهای اشتغال بسیاری از جوانان بیکار هستند و مرزنشینان به علت شناخت کافی که از منطقه دارند و آگاهی از وضعیت طبیعی آن دست به اقداماتی برای ورود و خروج کالا می‌زنند. این منطقه به علت مجاورت با اقلیم کردستان دارای ظرفیت‌های اقتصادی بالایی در راستای تأمین نیازهای مردم بومی منطقه و همچنین بخشی از مناطق مرکزی کشور می‌باشد (Janparvar et al., 2021: 7). که می‌توان از طریق احداث بازارچه مرزی به ساماندهی اقتصادی و معیشتی این منطقه دست پیدا نمود.

عوامل کالبدی: «محیط جغرافیایی است که به تناسب امکانات، استعدادها، محدودیت‌های جغرافیایی پیرامون شهر (طبیعی و انسان‌ساخت)، بضاعت فرهنگی و ذوق و سلیقه‌های فردی شکل‌گرفته و توسعه می‌پذیرد. شکل‌گیری و تغییرات ظاهری بافت شهری و رشد و توسعه آن در تبعیت از مجموعه عوامل سازوکارهای تصمیم‌گیری، سیاست شهری، رفاه اجتماعی و بهبود زندگی انسانی صورت خواهد گرفت و شکل‌گیری جدید به دنبال عوامل فوق تحقق خواهد یافت». (Zanganeh Chekni, 2012). بازارچه مرزی در منطقه به‌درستی قادر است تا با احداث مهمان‌سراها، تأسیسات جدید برای حمل‌ونقل کالا و ... سیما و کالبد منطقه را تغییر داده و به‌نوعی به سمت‌وسوی صنعتی شدن و پیشرفت و توسعه سوق دهد.

جدول (۱) مؤلفه‌ها متغیرهای مورد استفاده در تحقیق

مؤلفه	گویه‌ها	مؤلفه	گویه‌ها
اجتماعی	امید به زندگی	کالبدی	تردد به شهر
	افزایش جمعیت		کیفیت زیرساخت‌های ارتباطی (جاده‌ها)
	کنترل مهاجرت		نوسازی بافت فرسوده
	تمایل به فرزندآوری		احداث مهمان‌سرا و رستوران
	تغییر ترکیب جمعیتی		تأسیسات جدید بارگیری کالا
	بالارفتن امنیت		افزایش انبارها و سردخانه‌ها
سیاسی	رونق ارتباطات قومی و مذهبی	اقتصادی	افزایش درآمد
	ارتباط با افراد غیرایرانی		افزایش سرمایه‌گذاری
	کاهش قاچاق		کاهش بیکاری
	اعتماد به دولت		تنوع شغلی
	تمایل به شرکت در انتخابات		افزایش قیمت دارایی‌های
			رونق واحدهای تولیدی
			کاهش فعالیت‌های غیررسمی
			ورود گردشگر

Source: Writers' Studies

بررسی تأثیر بازارچه شوشمی بر شاخص‌های توسعه
 بررسی میزان سنجش توسعه و رفاه مناطق مرزنشین که از ماحصل ایجاد و تأسیس بازارچه مرزی از اهمیت زیادی برخوردار است، بر همین اساس تحقیق انجام‌شده نشان داد که از میان چهار مؤلفه طرح‌شده در تحقیق بازارچه مرزی شوشمی بیشترین تأثیر را بر اقتصاد شهری نوسود داشته است به‌گونه‌ای که در آزمون رگرسیون بیشترین امتیاز مربوط به مؤلفه اقتصاد است، بر همین اساس اقتصاد در مناطق مرزی نقش پیشرو را در توسعه این مناطق برعهده دارد ... بر کسی پوشیده نیست یکی از دلایل اصلی مهاجرت نبود منابع درآمدی کافی و بیکاری در شهرهای مرزی است که در این تحقیق نشان داد که وجود بازارچه مرزی تأثیر مثبتی بر روی کاهش بیکاری داشته است. یکی دیگر از متغیرهای که وجود بازارچه مرزی بر روی آن اثرگذار بوده افزایش درآمد شهروندان است که در نتیجه کاهش بیکاری و رونق فعالیت در مرز است. با توجه به خروجی تحلیل آماری رگرسیون خطی مشخص گردید که ضریب تعیین تعدیل‌شده برای

متغیرهای وارد شده به مدل تحقیق برابر با (R square=0.917) است که بیانگر این مطلب است که ۹۱ درصد از واریانس و تغییرات متغیر توسعه و رفاه مرز نشینان توسط متغیرهای موجود در معادله و مابقی این تغییرات (۸.۳ درصد) از متغیرهای وابسته مربوط به علت تأثیر عوامل و متغیرهای بیرونی پدید آمده است که به مجذور کمیت خطا e_2 معروف است. نتایج تحلیل رگرسیونی چندگانه متغیرهای فوق را می‌توان به صورت استاندارد شده و به شکل ریاضی این چنین نوشت: $Y = b_0 + X_1b_1 + X_2b_2 + X_3b_3 + \dots + X_nb_n$ در این معادله Y متغیر وابسته که همان توسعه و رفاه مرز نشینان است، b_0 (i=0,1,2,...,n): ضریب ثابت و X_1, X_2, \dots متغیرهای مستقل است. در این مطالعه متغیرهای اجتماعی با (۰.۲۱۵)، سیاسی با (۰.۲۵۷)، کالبدی با (۰.۲۷۲)، اقتصادی با (۰.۳۸۸)، به عنوان عوامل تأثیرگذار بر توسعه و رفاه مرز نشینان شناخته شدند که این شاخص‌ها را می‌توان در محاسبه رگرسیون به کاربرد. به طور کلی بر اساس نتایج به دست آمده از رگرسیون خطی بر اساس سطح معنی داری و ضریب بتای استاندارد، متغیر اقتصادی بیشترین ارتباط را با توسعه و رفاه مرز نشینان داشته است، به عبارتی با کم و زیاد شدن میزان متغیر اقتصادی در شهر نوسود، میزان توسعه و رفاه مرز نشینان هم تغییر خواهد یافت. سپس متغیر کالبدی در جایگاه دوم از میزان تأثیر بر توسعه و رفاه مرز نشینان قرار گرفته، متغیر سیاسی در جایگاه سوم تأثیرگذاری بر توسعه و رفاه مرز نشینان جا گرفت. متغیر اجتماعی نیز کمترین تأثیر را بر توسعه و رفاه مرز نشینان در شهر نودشه بر اساس مدل رگرسیون داشت.

جدول (۲): نتایج کلی مدل رگرسیون

متغیر	مقدار R	مقدار R Square	مقدار تنظیم شده R	تخمین انحراف استاندارد
توسعه و رفاه مرز نشینان	۰.۸۵۴	۰.۷۳۰	۰.۷۲۷	۳.۲۷۲۹

منبع: یافته‌های تحقیق

جدول (۳): نتایج تفصیلی مدل رگرسیون

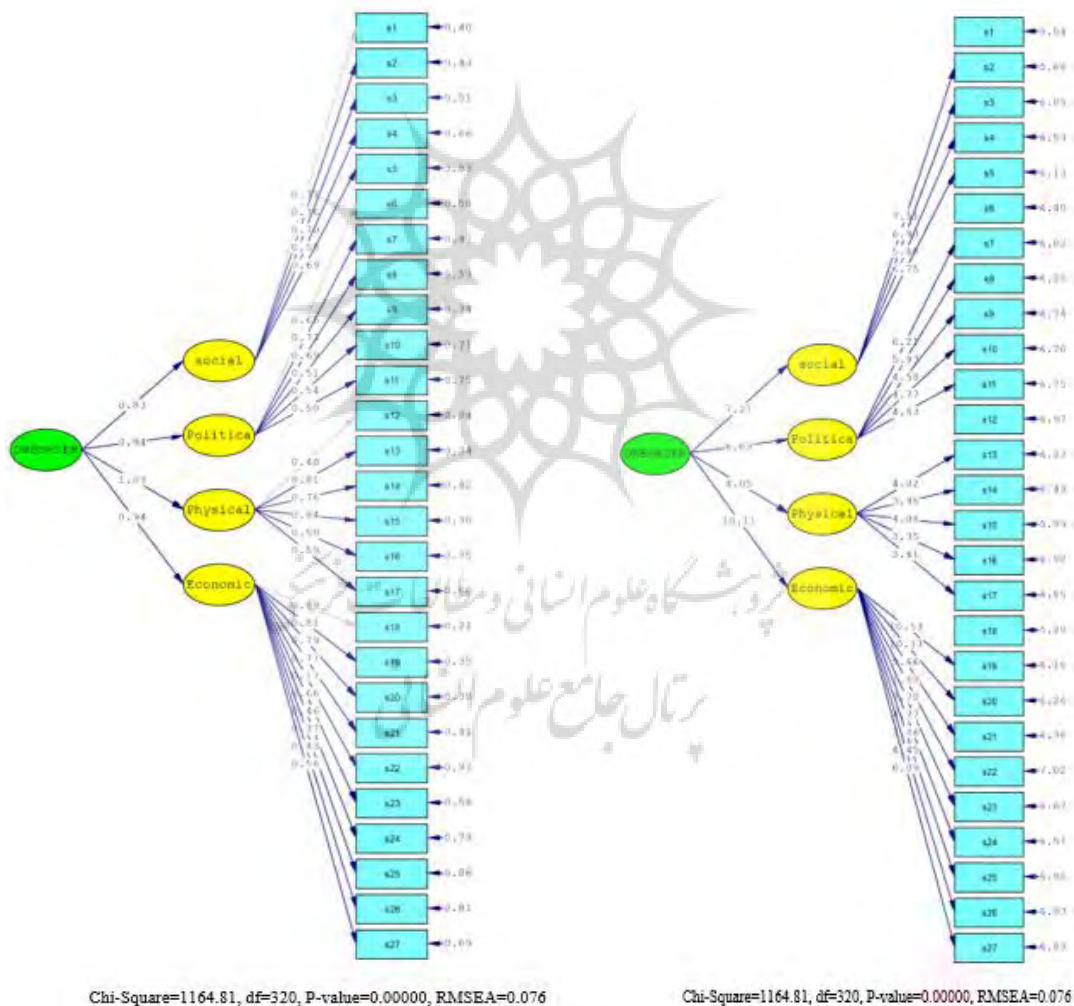
متغیرها	ضریب غیر استاندارد بتا	ضریب خطای استاندارد	ضریب بتای استاندارد	T	سطح معنی داری
اجتماعی	۳.۹۸	۰.۲۴۵	۰.۲۱۵	۵.۵۲	۰.۰۰۰
سیاسی	۳.۵۲	۰.۱۹	۰.۲۵۷	۵.۱	۰.۰۰۰
کالبدی	۳.۲۹	۰.۱۶	۰.۲۷۲	۶.۶۵	۰.۰۴
اقتصادی	۲.۳۳	۰.۱۱۲	۰.۳۸۸	۵.۳۳	۰.۰۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق

شناسایی ارتباط بین متغیرهای تحقیق با استفاده از مدل تحلیل ساختاری

این پژوهش دارای ۲۷ متغیر مشاهده پذیر است که در مجموع ۴ مفهوم (اجتماعی، سیاسی، کالبدی، اقتصادی) را اندازه گیری می‌کنند. برای انجام این آزمون از نرم افزار لیزرل استفاده شده است. به این مفهوم که بعد از بررسی نظریه‌های تحقیق و ارزیابی مدل مفهومی، با استناد به نتایج اولیه به دست آمده در لیزرل، عمده ترین متغیرهایی که می‌توانستند برای

الگوسازی لیزرل مفید واقع شوند انتخاب شدند. بر اساس برآورد ضرایب استانداردشده مدل ساختاری بر اساس تحلیل عاملی تأییدی تحقیق و سطح معنی داری ($\alpha=0.076$) به دست آمده در نمودار، تأثیرات شاخص‌های اجتماعی با ضریب مستقیم و مثبت ۰.۸۳، سیاسی با ضریب مستقیم و مثبت ۰.۹۴، کالبدی با ضریب مستقیم و مثبت ۱.۰۳ و اقتصادی با ضریب مستقیم و مثبت ۰.۹۴ نقش داشته‌اند. نمودار زیر داده‌های مندرج در پیکان اتصال متغیر پنهان به متغیر مشاهده شده همان بارهای عاملی استانداردشده هستند. هرچه بار عاملی بزرگ‌تر و به عدد ۱ نزدیک‌تر باشد یعنی متغیر مشاهده شده بهتر می‌تواند متغیر مستقل را تبیین کند. اگر بار عاملی کمتر از ۰.۳ باشد رابطه ضعیف در نظر گرفته شده و از آن صرف نظر می‌شود. بار عاملی بین ۰.۳ تا ۰.۶ قابل قبول است و اگر از ۰.۶ بزرگ‌تر باشد خیلی مطلوب است. یافته‌ها بیانگر اعداد معنی داری مربوط به مؤلفه‌های مورد بررسی (اعم از بار عاملی و خطاهای آن) و تأثیرات بین چهار متغیر مورد بررسی است.

شکل ۷ و ۸ خروجی نرم‌افزار لیزرل از تخمین استاندارد تحلیل مسیر و معنی داری اعداد در تحلیل مسیر

منبع: یافته‌های تحقیق

باتوجه به نمودار، مشاهده می‌شود که مؤلفه کالبدی با میزان اثر مستقیم ۱.۰۳ به‌عنوان اثرگذارترین متغیر بر توسعه و رفاه مناطق مرزنشین انتخاب شده. از بین ۶ فاکتور اصلی این مؤلفه، سه فاکتور احداث مهمانسرا و رستوران با ۰.۸۴ و نوسازی خانه‌ها با ۰.۸۱، ارتقای امکانات خدماتی با ۰.۷۶، به ترتیب بیشترین اثرات را داشته‌اند؛ بنابراین گویه‌های ذکر شده می‌توانند تأثیرات بسیار زیادی در توسعه و رفاه ناشی از بازارچه مرزی در منطقه مورد مطالعه داشته باشند. مؤلفه سیاسی با میزان اثر مستقیم ۰.۹۴ به‌عنوان متغیر دوم اثرگذار بر توسعه و رفاه منطقه مری نوسود به‌دست آمده و از میان ۶ فاکتور تعریف شده برای این مؤلفه، ارتباط با افراد غیرایرانی با امتیاز ۰.۸۵، رونق ارتباطات قومی و مذهبی با ۰.۷۳ و بالارفتن امنیت با ۰.۶۵ تأثیرگذارترین مؤلفه‌های طرح شده در این بخش بوده‌اند. مؤلفه اقتصادی نیز با امتیاز و اثر مستقیم ۰.۹۴ در جایگاه بعدی قرار دارد و در میان فاکتورهای این مؤلفه سه فاکتور افزایش درآمد شهروندان نوسود با امتیاز ۰.۸۹، افزایش سرمایه‌گذاری در شهر نوسود با امتیاز ۰.۸۱ و کاهش بیکاری با ۰.۷۹ اثرگذارترین مؤلفه‌های اقتصادی بوده‌اند. مؤلفه اجتماعی با امتیاز ۰.۸۳ در جایگاه چهارم قرار گرفته و از میان ۵ فاکتور این مؤلفه، افزایش امید به زندگی با امتیاز ۰.۷۷ کنترل مهاجرت از شهر با ۰.۷۶ و افزایش فرزندآوری با امتیاز ۰.۷۰ بیشترین تأثیر را در بعد اجتماعی در منطقه داشته‌اند.

سنجش میزان همبستگی و ارتباط متغیرهای تحقیق با استفاده از آزمون همبستگی اسپیرمن

بررسی میزان همبستگی متغیرهای تحقیق نشان می‌دهد که مؤلفه اجتماعی همبستگی قوی‌ای با مؤلفه‌های سیاسی و اقتصادی به میزان ۰.۸۲۳ و ۰.۸۲۸ در سطح معنی‌داری ۰.۹۹٪ دارد. همچنین بین مؤلفه اجتماعی با مؤلفه کالبدی و اجتماعی همبستگی متوسطی را به میزان ۰.۶۶۸ و در سطح معنی‌داری ۰.۹۹٪ داشته است. مؤلفه سیاسی همبستگی قوی‌ای را با مؤلفه‌های اقتصادی و کالبدی به میزان ۰.۷۵۸ و ۰.۷۰۷ با ضریب معنی‌داری ۰.۹۹٪ داشته است. بررسی میزان همبستگی بین مؤلفه اجتماعی با مؤلفه‌های کالبدی و اقتصادی در حد قوی‌ای ارزیابی شده است، بررسی میزان همبستگی بین مؤلفه‌های کالبدی و اقتصادی نشان‌دهنده ارتباط قوی این دو مؤلفه است که ۰.۷۵۰ درصد در سطح معنی‌داری ۰.۹۹٪ به‌دست آمده. بالاترین همبستگی بین مؤلفه اقتصادی با سایر مؤلفه‌ها است به گونه‌ای که بین این مؤلفه با سه مؤلفه دیگر قوی ارزیابی شده و نشان‌دهنده ارتباط تنگاتنگ اقتصاد با سایر مؤلفه‌های مطرح شده است.

جدول (۴) نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن

مؤلفه‌ها	اجتماعی	سیاسی	کالبدی	اقتصادی
همبستگی اسپیرمن	۱	۰.۸۲۳	۰.۶۶۸	۰.۸۲۸
معنی‌داری (۰.۹۹٪)	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰
تعداد نمونه	۳۲۰	۳۲۰	۳۲۰	۳۲۰
همبستگی اسپیرمن	۰.۸۲۳	۱	۰.۷۰۷	۰.۷۵۸
معنی‌داری (۰.۹۹٪)	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰
تعداد نمونه	۳۲۰	۳۲۰	۳۲۰	۳۲۰
همبستگی اسپیرمن	۰.۶۶۸	۰.۷۰۷	۱	۰.۷۵۰
معنی‌داری (۰.۹۹٪)	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰

۳۲۰	۳۲۰	۳۲۰	۳۲۰	تعداد نمونه	
۱	۰.۷۵۰	۰.۷۵۸	۰.۸۲۸	همبستگی اسپیرمن	اقتصادی
۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	معنی داری (۰.۹۹٪)	
۳۲۰	۳۲۰	۳۲۰	۳۲۰	تعداد نمونه	

منبع: یافته‌های تحقیق

نتیجه‌گیری

تجارت مرزی در منطقه مورد مطالعه از بدو شروع توانسته به صورت نسبی بر روی میزان درآمد شهروندان شهر نوسود تأثیرات مثبتی داشته باشد، هر چند که در چند سال گذشته وضعیت بازارچه نیمه فعال بوده و تأثیرات چشمگیری نداشته است، اما به صورت کلی از زمان احداث این بازارچه تغییرات مثبتی در سطح توسعه شهر نوسود به وجود آمده است؛ و همین افزایش درآمد باعث بالارفتن قیمت دارائی‌ها در این منطقه شده، در واقع هر گاه تجارت مرزی به دلیل مشکلات سیاسی مابین ایران و دولت کردستان عراق کاهش داشته باعث کاهش قیمت دارائی‌های و درآمدهای مالی برای شهروندان نوسودی شده است. از طرف دیگر تجارت مرزی بر روی افزایش سرمایه‌گذاری در شهر تأثیر مثبتی داشته است و به تبع این سرمایه‌گذاری باعث رونق بیشتر واحدهای تولیدی به‌ویژه صنایع دستی این شهر شده یکی از عوامل توسعه در هر جامعه‌ای افزایش اشتغال زنان است که در این منطقه در حد مناسبی بوده که بیشتر در بخش کشاورزی و صنایع دستی مشغول به کار بوده‌اند. چشم‌انداز زیبا و بکر و همچنین رفتار و برخورد مناسب و شایسته این شهر با گردشگران و مسافرینی که از طریق مرز شوشمی عبور و مرور می‌کنند سبب رونق گردشگری در این شهر شده. در بُعد کالبدی که بر اساس مدل تحلیل ساختاری تأثیرگذاری بیشتری بر روی توسعه و رفاه در مناطق مرزی داشته، متغیر نوسازی خانه‌ها تأثیر مستقیمی از تجارت در مرز که ناشی از وجود بازارچه مرزی بوده داشته است. بر اساس مشاهدات میدانی محقق و مصاحبه با افراد پاسخ‌دهنده در محدوده مورد مطالعه به موازات افزایش درآمد از تجارت مرزی ساکنین نسبت به نوسازی خانه‌ها اقدام کرده‌اند؛ و در منطقه مورد مطالعه نیز این نوسازی‌ها شکل جدیدی به کالبد شهر بخشیده است. متغیر دیگر اثرگذار در این بخش احداث مهمانسرا و رستوران که مهمانسراهای احداث شده بیشتر به صورت خانه باغ است رونق بسیاری گرفته و به تبع آن احداث غذاخوری‌ها و رستوران در این شهر افزایش چشمگیری داشته. به دلیل افزایش تردد در این شهر به واسطه وجود بازارچه مرزی سبب ارتقای امکانات و خدمات در داخل شهر برای رفاه حال مسافرین و گردشگران شده.

بیشترین نمره میان مؤلفه‌های سیاسی بر روی متغیر رونق ارتباطات فرا قومیتی و مذهبی است، به دلیل مرزی بودن شهر و واقع شدن کنار بازارچه مرزی در روز افراد مختلف از مکان‌های مختلف از این شهر عبور می‌کنند و همین امر باعث رونق ارتباطات بیشتر با سایر مردم شده است. به دلیل وجود باغات متراکم و وجود بازارچه مرزی که سبب رونق اقتصادی شده مسائل امنیتی و سیاسی کمتر اتفاق افتاده و تقریباً منطقه امنی برای حضور آحاد افراد جامعه است، مسئله

منفی که در بیشتر شهرهای مرزی وجود دارد مربوط به است به بالا بودن میزان قاچاق که البته از دیدگاه خود مرزنشینان به دلیل تفاوت‌های توسعه‌ای میان این مناطق با مناطق مرکزی وجود دارد امری ناپسند به شمار نمی‌رود و این منطقه نیز از این قاعده مستثنا نبوده و متأسفانه میزان قاچاق در این شهر البته بیشتر به صورت کوله بری این امر اتفاق می‌افتد و گاهی تعداد افرادی که به این کار مشغول هستند و در کوه‌های این منطقه وجود دارند به بیش از ۵ هزار نفر می‌رسد که بیشتر آن‌ها از سایر نواحی شهرستان و استان هستند (BahramiJaf et al, 2021: 5). در میان مؤلفه‌های سیاسی مطرح شده پیرامون اثرات بازارچه مرزی بر اعتماد به دولت در جایگاه آخر قرار گرفته، در مناطق مرزی ایران به دلیل وضعیت نامناسب اقتصادی و زیرساختی و نقش اصلی دولت در اقتصاد کشور، اعتماد به دولت در جایگاه خوبی قرار ندارد به همین دلیل در رده آخر از میزان اثرات تجارت مرزی قرار گرفته که در صورت تداوم و فعال بودن تجارت مرزی این اعتماد افزایش می‌یابد و یقیناً با توجه به نقش مشارکت مردم در اجرایی نمودن طرح‌های توسعه، اعتماد به دولت می‌تواند زمینه مناسبی برای افزایش مشارکت مردم فراهم آورد. بعد اجتماعی بر اساس دو مدل رگرسیون و تحلیل ساختاری در رده آخر از میزان تأثیر بر رفاه و توسعه در منطقه داشته و بیشترین تأثیر بازارچه مرزی بر روی افزایش امید به زندگی در این شهر بوده که بیشتر ناشی از افزایش سواد و فراگیر شدن خدمات بهداشتی و درمانی در این مناطق بوده است. در بخش آخر نیز نتایج آزمون همبستگی نشان از ارتباط مؤلفه اقتصاد به میزان زیاد با سایر مؤلفه‌های تحقیق داشت و به معنای اهمیت اقتصاد و وابستگی سایر ابعاد توسعه با مؤلفه اقتصادی دارد، بنابراین نتیجه می‌گیریم که اقتصاد در این منطقه به عنوان موتور محرکه توسعه و رفاه در این شهر در نظر گرفته می‌شود. با توجه به نتایج به دست آمده پیشنهادهاى زیر ارائه می‌گردد:

- بهبود و ارتقاء سطح کیفی راه ارتباطی و وضعیت فیزیکی بازارچه؛
- بهسازی و نوسازی شبکه‌های ارتباطی منطقه مورد مطالعه؛
- راه‌اندازی خدمات ارتباطی اولیه و دیگر تأسیسات و امکانات برای تسهیل در کار تجار و پيله‌وران؛
- حمایت اقتصادی دولت از سرمایه‌گذاران بومی بازارچه مرزی؛
- اختصاص وام‌های کم‌بهره و قرض‌الحسنه به شهروندان که در نزدیکی بازارچه قرار گرفته‌اند جهت سرمایه‌گذاری در بازارچه؛
- بهبود روابط سیاسی بین دو طرف مرز جهت ثبات امر تجارت برای شهروندان؛
- تقویت شرکت‌های تعاونی - تولیدی و تجاری بومی و اعطای تسهیلات ویژه زمان‌دار؛
- افزایش سقف اعتبارات مالی تخصیص یافته به بازارچه مرزی شوشمی؛
- انجام مطالعات ساختاری در خصوص شناسایی مزیت‌ها و خلق مزیت اقتصادی شهرستان و منطقه؛
- ایجاد زمینه‌های مناسب در جهت افزایش استانداردهای آموزشی، فرهنگی، تخصص مردم و پيله‌وران؛

کتابنامه

- 1- Ahmadrash, R and Ahmadi, H. (2020). A qualitative study representing the consequences of the border economy in the lives of border residents of Kurdistan. *Sociology of Economics and Development*, 9 (2), 1-22. [In Persian].
- 2- Andalib, A. (2001): *Basic Theory and Principles of Border Management*, IRGC Command School Publications, First Edition, Tehran. [In Persian].
- 3- Badri, AS and Darban Astana, AS and Saadi, Q (2018); The effect of border markets on the promotion of socio-economic indicators of rural border areas; *Journal of Geography and Development*, No. 51, pp. 24-1. [In Persian].
- 4- Bahrami Jaf, S , Salehabadi, R. Investigating the effects of corona on the security of border cities: A case study, Paveh city. *IQBQ*. 2020; 2 (2) :147-159. [In Persian].
- 5- Bahrami Jaf, S. and Janparvar, M. and Salehabadi, R. and Mazandarani, D (2021). Analysis of Factors Affecting the Sustainability of Border Cooperation Case Study (Iran and Iraqi Kurdistan Region). *Geography and Human Relations*, 3 (4), 175-182. [In Persian].
- 6- Bahrami Jaf, S. and Janparvar, M. and Salehabadi, R. and Mazandarani, D (2020). Factors Affecting the Continuation of Colberry in Paveh Border Villages with Scenario Approach. *Human Geography Research*, Volume 53, Number 3, pp. 22-1. [In Persian].
- 7- Bahrami Jaf, S. and Mousavi, M. and Shahbazi, M. and Alizadeh, F (2018); Investigating the process of population policy-making in the planning of border areas of Kermanshah province (1986 to 2016); *Journal of Border Science and Technology*, Ninth Volume, No. 3, pp. 90-65. [In Persian].
- 8- Bahrami Jaf, S. and Shivarak, R. and Mazandarani, D (2021). Analysis of the function of the border bazaar in the development of border areas (Case study: Sheikh Saleh border bazaar). *Geography and Human Relations*, 3 (4), 511-531. [In Persian].
- 9- Bashiri, H. (1998). *Geographical Survey of Border Villages of Ardabil Province for Economic and Social Development with Emphasis on Political Issues*, M.Sc. Thesis, University of Tehran. [In Persian].
- 10- Bayat Koohsar, F and Mohammadi, R and Gozmeh, AS (2016); Investigating the role of border markets in security, employment and development of border areas Case study: Malik Zabol border market; *Journal of Border Studies*, Fourth Year, No. 3, pp. 101-79. [In Persian].
- 11- Chen, Xiangming. (2006). Beyond the reach of globalization: China's border regions and cities in transition. Pp. 21-46 in *Globalization and the Chinese City*, edited by Fulong Wu. London: Routledge.
- 12- Cussen, Mark P. CFP, CMFC, AFC (2008). *The Difference Between Emerging And Frontier Markets, International Markets*.
- 13- Dobler G (2014). *Borderland actors: A typology and a conceptual framework*. Paper presented at the Association of Borderlands Studies (ABS) World Conference, Joensuu, June 9.
- 14- Eftekhari, A., Papoli, M. and Abdi, A. (2008), *Assessing the Economic Impact of Border Markets, A Case Study of Sheikh Saleh Border Markets, Kermanshah Province*, *Geopolitical Quarterly*, Fourth Year, No. 2. [In Persian].

- 15- Ezzati, N. and Heidaripour, A. and Eghbali, N. (2011); The role and position of border area planning in the planning system (Case study: Iran border areas); *Journal of New Attitudes in Human Geography*, Volume 3, 4, pp. 197-179. [In Persian].
- 16- Firoozjaei, M. (2005). *Smuggling of goods and currency*, first edition of Qanun Publishing, Tehran. [In Persian].
- 17- Glassner, M & Fahrner, C (2010); *Political Geography*; USA: John Wiley and Sons.
- 18- Hafeznia, M. R. and Janparvar, M. (2017); *Borders and globalization with a brief look at Iran's borders*; Research Institute for Strategic Studies, Third Edition, Tehran. [In Persian].
- 19- Hamzehpour, R. and Fakhri, Q. (2017); *An Analysis of the Role of Common Border Markets in Improving the Security of Border Areas (Case Study of Sardasht and Piranshahr Border Markets)*; *Military Management Quarterly*, Year 17, No. 3, pp. 140-103. [In Persian].
- 20- Janparvar, M. (2017); *A new approach to cross-border studies (concepts, principles, theories)*; First Edition, Iran Geopolitical Association Publications, Tehran. [In Persian].
- 21- Janparvar, M., Heydari, A., Bahrami Jaf, S. et al (2021). *Analysis of kulbari's economic position in the northwest border villages of Iran (a study of paveh border villages)*. Volume (1), No (1), Year (2021-5) , Pages (4-15)
- 22- Jerzy, M. and Leon, M. (2015) "The Concept of Multi-Functional Development of Cross-Border Regions: Poland Case" *Procedia Engineering* Vol 122, Pages 65-70.
- 23- Kenneth, V. den, B. Kenneth, B & Erik, D. (2018) "Cross-border reserve markets: network constraints in cross-border reserve procurement" *Journal of Energy Policy*, Vol 113, Pages 193-205.
- 24- Khairuddin, R. Daneshpour, A. and Razpour, M. (2016); *Investigating and analyzing the challenges of sustainable spatial development in the border city of Baneh*; *Journal of Urban Research and Planning*, Year 7, No. 25, pp. 84-63. [In Persian].
- 25- Mehdizadeh, A. and Mehdizadeh, A. and Mohammadi Yeganeh, B. and Cheraghi, M. (2012); *Assessing the economic effects of Mehran border bazaar on the development of rural areas, a case study, Mohsenabad village*; *Journal of Applied Research in Geographical Sciences*, Twelfth Year, No. 25, pp. 96-79. [In Persian].
- 26- Mir Lotfi, M. and Alavizadeh, M. and Jahan Tigh, H.A. (2016); *Analysis of the radius of economic impact of the market Razi Malik on the villages of Sistan region*; *Quarterly Journal of Space Economics and Rural Development*; Fifth Year, No. 3, pp. 101-85. [In Persian].
- 27- Mohammadi, H. and Pourfatemi, A.A. (2005), *The Role of Border Markets in the Spatial Development of Border Areas*, *Geopolitical Quarterly*, First Year, No. 1. [In Persian].
- 28- Mousavi, M. N. (2013), *Assessing the role of cross-border common markets in the development and welfare of border areas; The Case of Tamerchin Border Market*, *Journal of Geography and Development*, Eleventh Year No. 33, pp. 70-55. [In Persian].
- 29- Mousavi, M. N. and Zangiabadi, A. (2011), *Development Planning of Border Cities - Case Study: West Azerbaijan Province*, Sharia Toos Publications, Mashhad. [In Persian].
- 30- Nebuhr, A. (2005) *The impact of EU, enlargement on European border region*, HWWA Discussion Paper.
- 31- Niebuhr A & Stiller, S (2002). *Integration Effects in Border Regions: A Survey of Economic Theory and Empirical Studies*, HWWA Discussion Paper, Hamburg Institute of International Economics.
- 32- Parnian, H. and Ziari, K. and Mirhayi, M. and Modiri, M. (2017); *Border development strategies with land management approach (Study area: Urmia - Salmas)*; *Journal of Geographical Information*, Volume 26, Number 104, pp. 184-173. [In Persian].
- 33- Pena, S. (2005). *Recent Development in Urban Marginality Along Mexico, Northern border*, *Journal of Habitat International*, No. 29, pp. 258- 301.
- 34- Perescott, J.V.; (1987), *Political Frontiers and Boundaries*; London: Unwin Hyman Ltd

- 35- Rahmani Fazli, AS and Saeedi, AS (2015); Continuity of development and security of border research areas in semantics; *Geography Quarterly*, Thirteenth Year, No. 47, pp. 32-7. [In Persian].
- 36- Rafieian, M. and Moloudi, J. and Meshkini, A. and Roknauddin Eftekhari, A. and Irandoost, K. (2014); Relationship between border function change and improving the situation around border cities (Baneh and Saqez cities); *Journal of Urban Studies*, No. 9, pp. 58-45. Romina, A. and Pour-Azizi, A. and Bayezi, i (2018); The effect of economic exchanges on the development of border cities, a case study of Piranshahr; *Journal of Human Geography Research*, Volume 50, Number 4, pp. 1065-1049. [In Persian].
- 37- Saadati Jafarabadi, H and Ziraki, MR (2015); Feasibility study of border development and its role on border security A case study of the border market of Khorasan Razavi province with Afghanistan; *Journal of Border Studies*, Third Year, Fourth Issue, pp. 28-1. [In Persian].
- 38- Sadeghi, M. and Rabiee, H. (2015); Analysis of the location of the optimal location of the border bazaar in rural settlements of Gonbad Kavous city; *Quarterly Journal of Space Economics and Rural Development*, Fourth Year, No. 1, pp. 73-57. [In Persian].
- 39- Shamaei, A. and Salehi, A. and Hosseinpour, M. (2015) Spatial analysis of the effects of border markets on the development of Baneh and Piranshahr cities; *Journal of Spatial Planning*, Fifth Year, No. 18, pp. 216-205. [In Persian].
- 40- Speidell, L (2011). *Frontier Market Equity Investing: Finding the Winners of the Future*, The Research Foundation of CFA Institute, Frontier Market Asset Management.
- 41- Taleshi, M and Golchini, Q (2018); Arrangement of border markets in western Iran Economic-physical model in the sustainability of small towns Case study of Siranband Baneh border market; *Journal of New Attitudes in Human Geography*, Year 10, Issue 3, pp. 395-381. [In Persian].
- 42- Tayeb Nia, H. and Manouchehri, S. (2016); The role of border markets in the social and economic development of rural areas Case: villages of Khavar and Mirabad districts of Marivan city; *Quarterly Journal of Space Economics and Rural Development*, Volume 5, Number 1, pp. 172-147. [In Persian].
- 43- Topaloglu, L& Petrakos, C (2006). *The new economic geography of The Northern Greek Border regions*, Paper Presented at 46th congress of the European Regional Science Association, Volos, 26-28.
- 44- Troebst, S (2010). *Border Theories in Early Modern Europe*, *Eingeordnet unter*, 6 (13), 3-12.
- 45- Valiqlizadeh, A. and Hosseinejad, A. (2016); Assessing the role of common border markets in the development and welfare of border areas (Case study: Siranband Baneh border market); *Journal of Border Studies*, Fourth Year, No. 4, pp. 21-1. [In Persian].
- 46- Van der Veen, A. and Boot, D-L (19995). *Cross- border Cooperation and European regional Policy*. In, ed. H. Eskelinen and F. snickars, 75- 94.
- 47- Wai, Y W (2017) *Cross-Border Public Offering of Securities in Fostering an Integrated ASEAN Securities Market: The Experiences of Singapore, Malaysia and Thailand*” Forthcoming Singapore Management University School of Law Research Paper No. Law Journal, pp. 1-56.
- 48- Walther, O (2014). *Borders, cross-border cooperation and freedom of movement in the Sahara-Sahel*, in Bossard L (ed.) *An Atlas of the Sahara-Sahel: Geography, Economics and Insecurity*. Paris, Organisation for Economic Growth and Development.
- 49- Wilson, C (2015). *The U.S.Mexico Border Economy in Transition*, Woodrow Wilson International Center for Scholars 96-3.
- 50- Zarghani, H (2007), "Introduction to the Recognition of International Borders" with Emphasis on the Security-Law Enforcement Function of Borders "; Tehran: NAJA University of Law Enforcement Sciences. [In Persian].
- 51- Zarghani, H., (2019); *An Introduction to Sustainable Border and Border Security*, Tehran: Iran Geopolitical Association Publications. [In Persian].

- 52- Zarghani, H., Azami, H. and Mehdizad, p. (2011); Spatial political analysis of border bazaars (case study of Bashmaq Marivan border bazaar); Journal of Teacher of Humanities, Volume 16, Number One, pp. 23-1. [In Persian].
- 53- Zarghani, H., Azami, H., Alamdar, A. (2014), Study and Analysis of the Role of Border Markets in the Physical Spatial Development of Border Areas 12, No. 23, pp. 194-176. [In Persian].

